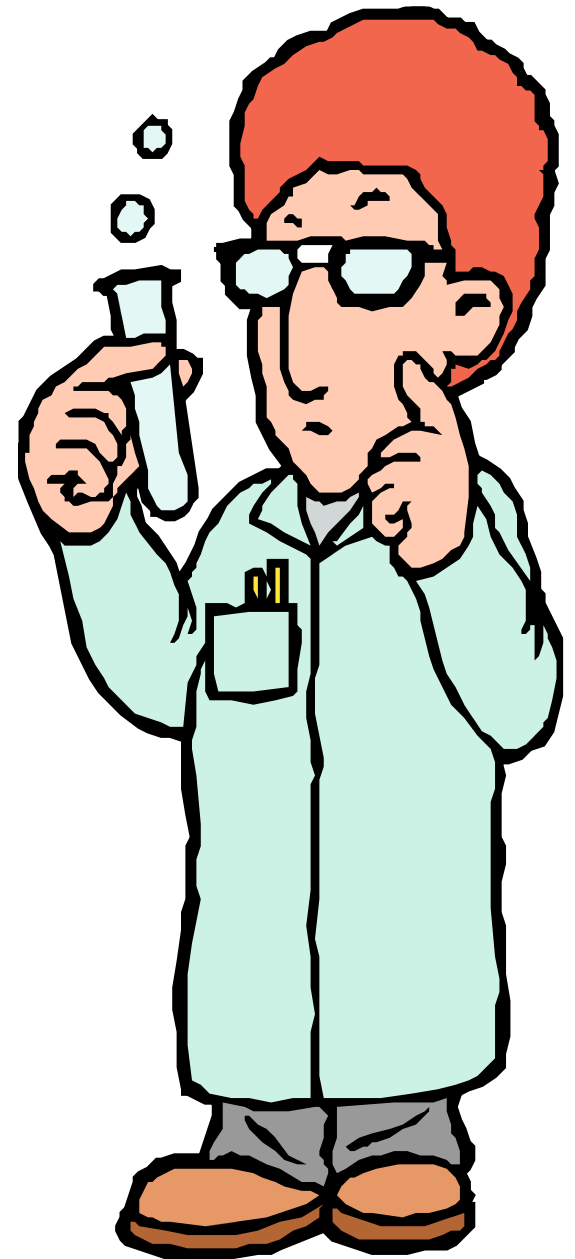

Eksperiment

- Kako biste vi istražili utiče li uzimanje alkohola na pojavu agresivnog ponašanja?

Eksperiment

- Najvažnija metoda u psihologiji (uzročno-posledični odnos)
- Postupak kojim se, u kontrolisanim uslovima, namerno izaziva neka pojava radi njenog opažanja ili merenja
- **Namerno** – priprema i ponavljanje
- **Kontrolisani uslovi** – drugi činioci ne utiču

- **Nezavisna varijabla** – aspekt situacije koji menjamo, kako bi proverili njegov uticaj (npr. različite količine alkohola)
- **Zavisna varijabla** – pojava koju merimo ili opažamo, kako bismo videli razliku koju stvara nezavisna varijabla (npr. ponašanje, učinak na testu inteligencije itd..)

- možemo imati više NV (npr. alkohol i provokacija) i više ZV (npr. agresivno ponašanje i brzina refleksa)
- 2 skupine ispitanika: eksperimentalna (primena NV) i kontrolna (bez primene NV)
-> postupak u obe isti
- Prikrivanje prave svrhe eksperimenta – slepo i dvostruko slepo istraživanje

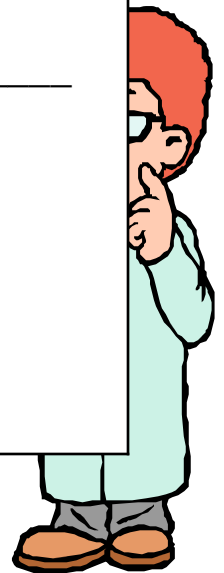

- Oblik koji obezbeđuje kontrolu mnogih činilaca, između ostalih iskustva i sazrevanja, a pri tome ne stvara veštačku situaciju.
- Postupak ispitivanja:
- Obrazuju se dve (ponekad i više) grupe subjekata, približno jednake u pogledu veličine, ispitivane psihičke funkcije, kao i nekih karakteristika koje na tu funkciju utiču.
- Eksperimentalna grupa se podvrgava eksperimentalnim uslovima, a kontrolna grupa, se za to vreme ostavlja u normalnim uslovima.
- Provera da li su eksperimentalni uslovi imali uticaja na ispitivanu osobinu.
- Poređenje rezultata - ako se pojavi razlika između dveju grupa, ona se pripisuje delovanju eksperimentalnih uslova.

Najčešće korišćena šema eksperimenta sa paralelnim grupama

	Ekaperimentalna grupa	Kontrolna grupa
(prethodni test)	A_1^E	A_1^K
(vežbanje)	B	-
(završni test)	A_2^E	A_2^K
	$D^E = A_2^E - A_1^E$	$D^K = A_2^K - A_1^K$
	$D = D^E - D^K$	

Šema eksperimenta sa paralelnim grupama u kome se ispituje trajnost uticaja nezavisne na zavisnu varijablu

	Ekaperimentalna grupa	Kontrolna grupa
(prethodni test)	A_1^E	A_1^K
(vežbanje)	B	-
(završni test)	A_2^E	A_2^K
(period nevežbanja)	-	-
(ponovni test)	A_3^E	A_3^K
	$D_1^E = A_2^E - A_1^E$	$D_1^K = A_2^K - A_1^K$
	$D_1 = D_1^E - D_1^K$	
	$D_2^E = A_3^E - A_1^E$	$D_2^K = A_3^K - A_1^K$
	$D_2 = D_2^E - D_2^K$	

- Da li kada imamo eksperimentalnu i kontrolnu grupu treba uraditi ujednačavanje grupa pre početka eksperimenta?
- Prema kojim karakteristikama se grupe izjednačuju?

Ujednačavanje grupa

Po prisustvu / stepenu izraženosti zavisne varijable i po karakteristikama (varijablama) koje mogu imati uticaj na ispitivanu (zavisnu) varijablu:

- Pol
- Uzrast
- Sposobnosti
- Socijalno poreklo
- Obrazovanje roditelja...

Pr.1

- Cilj istraživanja je da se ispita povezanost između učestalosti dolaženja studenata na vežbe iz Pedagoške psihologije i ocena na završnom ispitu. Podaci su prikupljeni na osnovu evidencija dolazaka na vežbe i zapisnika sa ispita.
- Šta je u primeru NV, šta je ZV?

Pr. 2

- Istraživanje je imalo za cilj da utvrdi da li kompleks vitamina B ima pozitivno dejstvo na pamćenje. Ispitanici su podeljeni u dve grupe. Jednoj grupi je data tableta koja sadrži 500mg vitamina B, dok je druga grupa dobila placebo (tabletu iste veličine i oblika koja nije sadržala vitamin B). Članovi obe grupe imali su na raspolaganju 10 minuta za učenje liste od 50 besmislenih slogova. Odmah potom registrovano je postignuće svakog ispitanika.
- Šta je NV, šta je ZV? Koja grupa je eksperimentalna, a koja kontrolna?

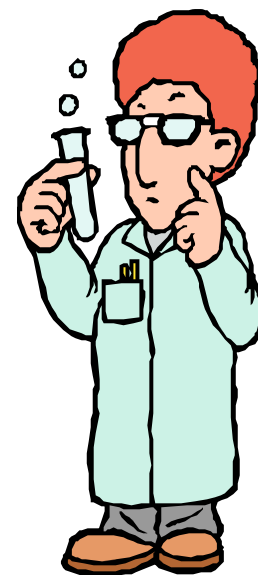
Pr. 3

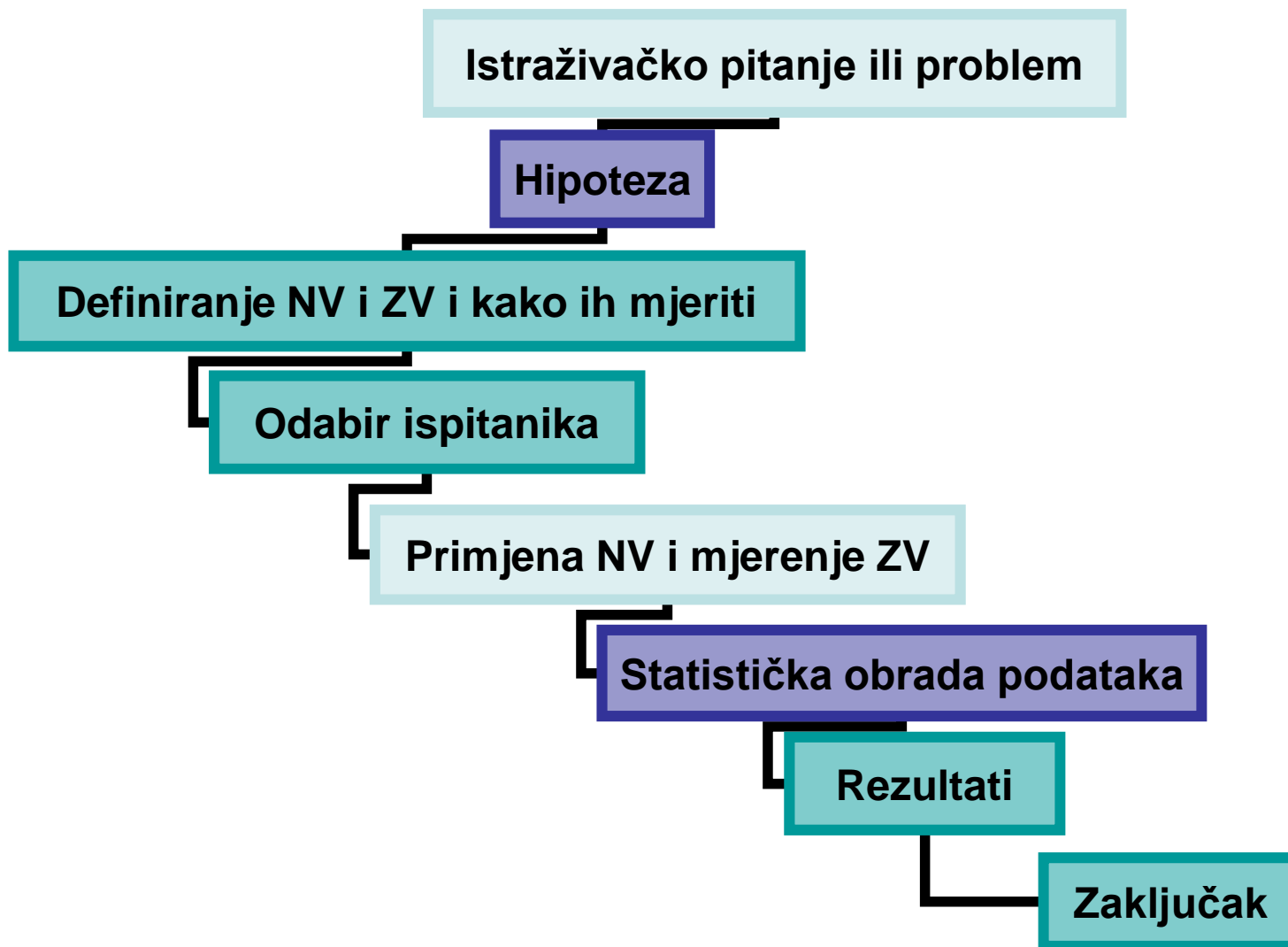
- Sprovedeno je istraživanje čija je svrha bila da se proverí osnovanost dve uvrežene pretpostavke: 1) žene plave kose su manje inteligentne u odnosu na ostale žene i 2) kratka kosa kratka pamet, duga kosa, duga pamet. Za potrebe istraživanja, odabrano je po 100 ispitanica plave, smeđe i ríde kose, izmerena im je dužina kose i zadan test inteligencije koji meri njihov IQ.
- Šta je ovde NV, a šta ZV?

Pr. 4

- Cilj istraživanja je bio da se proveriti da li se na osnovu visine godišnjeg budžeta fudbalskog kluba može predvideti njegova pozicija na tabeli na kraju prvenstva.
- Šta je NV, šta je ZV?

- Pr. 1
 - Kako na koncentraciju dece utiče puštanje muzike u školi za vreme malog odmora?
- Pr. 2
 - Kako na dečiji uspeh iz matematike utiče vežbanje 30 minuta svakodnevno?

Aschov eksperiment konformizma

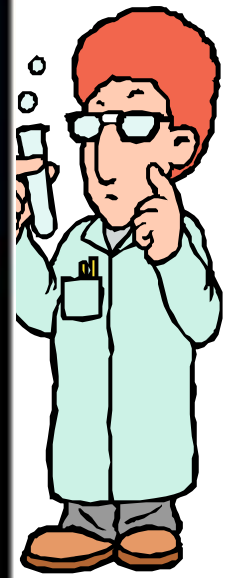
- Zašto i koliko smo skloni činiti stvari koje su u sukobu sa našim stavovima, etikom i moralom ???
- Konformizam – promena ponašanja ili uverenja izazvana očekivanim ili stvarnim grupnim pritiskom

CONFORMITY

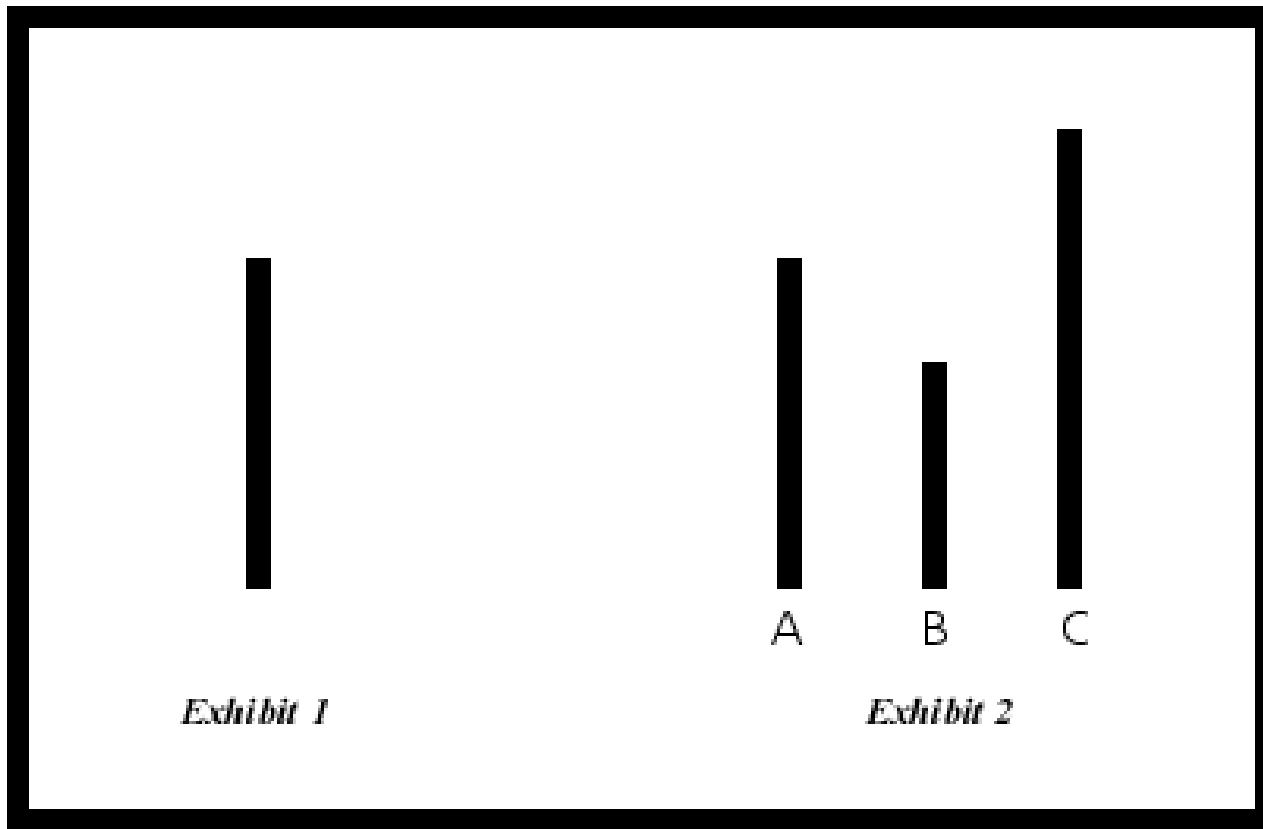
When People Are Free to Do As They Please
They Usually Imitate Each Other

- **Problem:** Kako će reagovati pojedinac suočen s jednoglasnom odlukom većine koja je suprotna njegovom doživljaju?
- **Hipoteza:** Ispitanici, pod uticajem grupnog pritiska, svesno daju više netačnih odgovora u jednostavnom zadatku upoređivanja dužina
- **NV:** Broj ljudi u grupi, ujedinjenost mišljenja grupe
- **ZV:** Broj netačnih (konformističkih) odgovora učesnika

Aschov zadatak upoređivanja dužina

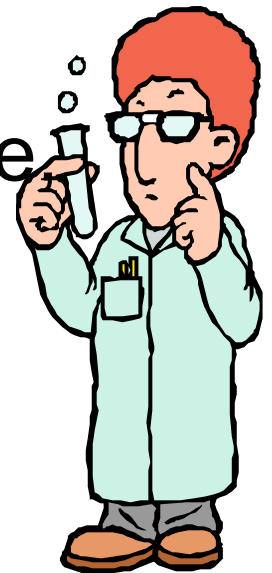
Tok eksperimenta

- Ispitanik ulazi u prostoriju u kojoj se nalazi još ispitanika (saradnici eksperimentatora), i seda na slobodno mesto (kraj stola – odgovara zadnji)
- Zadatak ispitanika - proceniti koja je od tri ponuđene linije jednake dužine prvoj $>$ procenu izneti pred grupom
- Grupa počinje davati netačan odgovor

Rezultati

- Prisutnost od jednog saradnika ne utiče na procenu pravog ispitanika, dok prisutnost još dva saradnika ima mali uticaj
- Što se broj saradnika povećavao to je konformizam bio veći
- Što je ispitanik imao niže samopouzdanje konformizam je bio veći
- Što je grupa privlačnija za pojedinca, konformizam je veći

Zaključak

- Skloni smo prikloniti se mišljenju većine kako bismo izbjegli odbacivanje, ismejavanje i procenu drugih da smo nesposobni
- Želimo biti voljeni, a mislimo i da grupa ima više informacija od nas samih

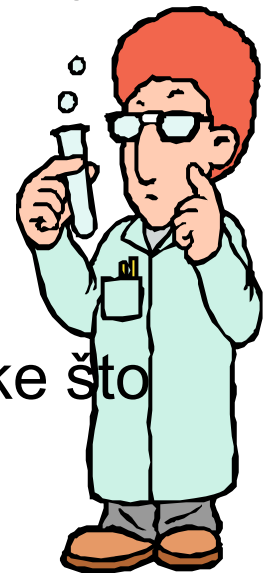
Nedostaci eksperimenta kao metode u psihologiji

- Uticaj eksperimentatora
- Mogućnost generalizacije rezultata na prirodne uslove i druge skupine ljudi
- Etička pitanja

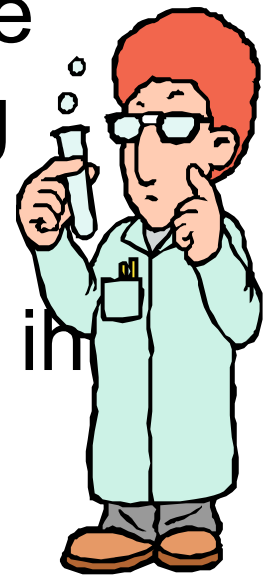

Eksperiment Džejskobson i Rozentala

- **Pigmalion efekat**
- Istraživanje kojim su hteli da utvrde kako ophođenje nastavnika prema deci utiče na dečiji uspeh u školi
- NV, ZV?
- Deci dat test inteligencije. Psiholozi rekli nastavnicima koja su deca najtalentovanija, ali ustvari su svi bili prosečne inteligencije. Nije bilo dece koja su bila iznadprosečno inteligentna
- Očekivanja koja su izazvana lažnim predviđanjima podstakla su nastavnike da različito tretiraju učenike što je dovelo do razlika na kraju godine

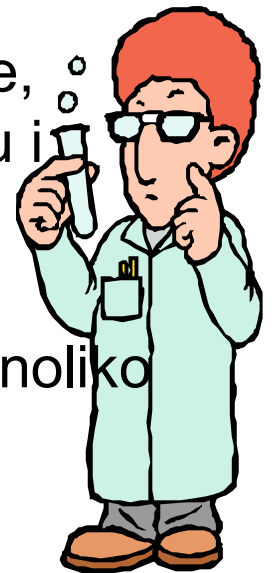

- Učenci za koje se verovalo da su napredniji su dobijali više pažnje od nastavnika i na kraju su postizali bolje rezultate
- Inteligencija im se posle 8 meseci povećala za 27 bodova
- Učenci su razvili veće samopouzdanje koje im je pomoglo u postizanju boljeg uspeha
- Neuspešni su mogli bolje da prođu da ih nisu pratila negativna očekivanja nastavnika

Kako umanjiti negativne posledice sopstvenih očekivanja?

- Proveravati očekivanja koja se vezuju za pojedine učenike brižljivim praćenjem njihovog napredovanja
- Kada učenicima dajemo povratne informacije o napredovanju, naglašavati njihov napredak u odnosu na prethodne nivoe znanja, a ne odnosu na druge učenike ili neke spoljne kriterijume
- Kada konstatujemo da učenici ne shvataju objašnjenje, dijagnostikovati teškoće koje učenik ima u razumevanju i ponavljanjem uputstva ili predavanjem na drugi način pokušavati da rešimo problem
- Kada stimulišemo i ohrabrujemo učenike da postignu onoliko koliko oni realno mogu, ne pokušavati da ih štitimo od neuspeha i prepreka.

Maršmelou eksperiment

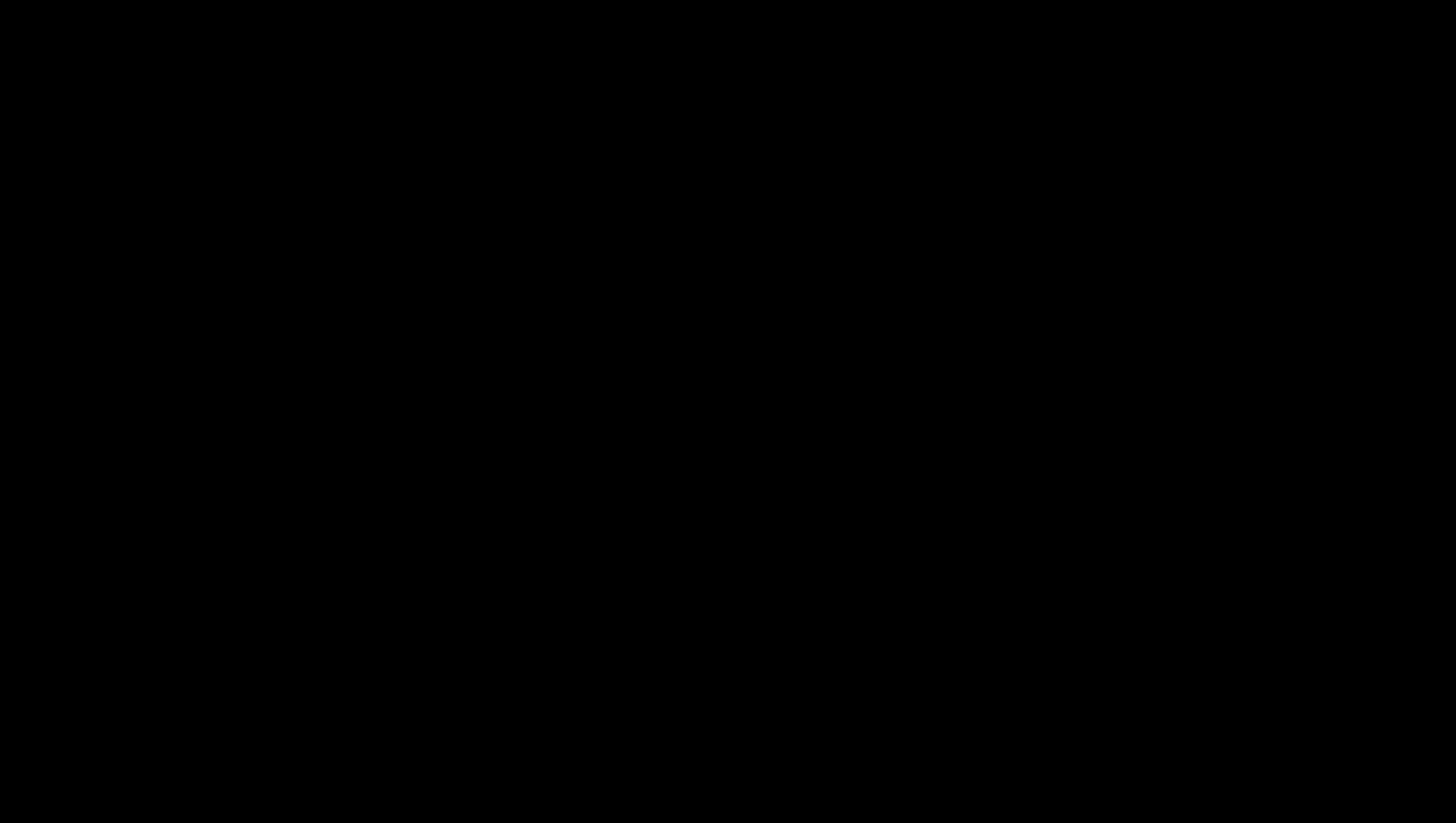
- Može li odlaganje zadovoljstva da bude pokazatelj budućeg uspeha?
- Deca uzrasta od četiri do šest godina stavljena su u prostoriju u kojoj se nalazio samo sto, a na njemu – maršmelou (slatkiš). Pre nego što je ostavio svako dete samo u sobi, istraživač mu je rekao da će, nakon 15 minuta, dobiti drugi maršmelou ukoliko ne pojede prvi. Zatim je, izašavši iz prostorije, snimao koliko dugo je svako dete odolelo ukusnom slatkišu na stolu, a kasnije je taj nalaz upoređivao sa uspehom deteta u odraslom dobu.

- Od ukupnog broja dece (koji je iznosio 600), većina je istog trenutka pojela maršmelou, dok je jedna trećina dece odložila zadovoljstvo jedenja jednog maršmeloua kako bi nešto kasnije dobila i drugi. U follow-up (studije praćenja) studijama (studije koje tokom vremena ponovo testiraju svoje ranije ispitanike), Mišel je pronašao da su ona deca, koja su uspevala da odlože zadovoljstvo, kasnije u životu postajala **uspešnija** i imala veći broj bodova na prijemnim ispitima na fakultete u odnosu na svoje vršnjake, što znači da ova osobina ostaje relativno trajna tokom života.

Maršmelou test 😊

Od čega zavisi hoćemo li pomoći osobi u nevolji?

- Napad na Kiti Đenoveze 1964. godine trajao je 30 minuta. U neposrednoj blizini se nalazilo 38 njenih komšija – i niko od njih nije pozvao policiju sve dok Kiti nije preminula.
- Javnost je bila iznenađena ovakvim ponašanjem svedoka, pripisujući im različite osobine, a psiholozi su se zapitali da li bismo se zapravo svi ponašali isto u ovakvoj situaciji.

- Iako je kasnije utvrđeno da komšije nisu bile nemi posmatrači ubistva, već da nisu bili svesni šta se događa, priča koju su mediji prvobitno preneli je direktno uticala na veliki broj psiholoških istraživanja kojima je potvrđen fenomen poznat u socijalnoj psihologiji kao **efekat posmatrača**.
- **Zašto baš ja?**
- Psihološki eksperimenti koji su usledili nakon događaja iz 1964. godine doveli su istraživače do zaključka da **od broja prisutnih ljudi zavisi da li ćete pomoći osobi u nevolji**. Efekat posmatrača ukazuje da, ukoliko je prisutan veći broj svedoka, manje su šanse da će bilo ko od njih preuzeti odgovornost i pružiti pomoć onome kome je potrebna.
- **Difuzija odgovornosti**

